

ASLINDA KRAL "ÇIPLAKMIŞ" ENERJİ KRİZİ YOK ENERJİ (BAKANLIĞI) YÖNETİMİ KRİZİ VAR...

Arif Kumar
EMO ve DPT 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı
Nükleer Enerji Komisyonu Üyesi

Yaklaşık 35 yıllık bir geçmişi olan Akkuyu Nükleer Santrali ihalesinin süresiz ertelenmesi ya da daha doğru bir deyişle "iptaf edilmesi, birçok ilginç gelişmelere ve tartışmalara yol açtı. Pahalıya mal olan bu nükleer maceramız; bir yandan yıllardır kralın "çıplak" olduğunu iddia edenlerin (ülkemizde aslında çok ciddi bir enerji yönetim krizinin olduğunu» bu yönetim krizinin kronik enerji krizi yarattığını, bunun da hiçbir şekilde nükleer santral ile T le çözülemeyeceğini söyleyen başta Elektrik Mühendisleri Odası ve Nükleer Karşıtlarının) aslında ne kadar haklı olduklarının acı bir şekilde onaylanmasını sağladı, Bir yandan da, yine EMO ve Nükleer Karşıtlarının alternatif olarak yıllardır önerdiği, gündeme getirdiği bir çok "gözardı" edilmiş konunun üzerine gidilmesine yardımcı oldu.,

Fakat bazı "bilinen" çevreler, hala ve ısrarla kamuoyunu bu konuda yanıltmaya çalışıyorlar. Yaşanan enerji krizinin sorumlularının; çevreciler,, nükleer karşıtları ve EMO olduğu yanlış bilgisini yaymaya çabalyorlar. Örneğin, İzmir eski Belediye Başkanı Dr. Burhan Özfatura'ya göre; *'Ülkeyi yöneten, (sıkıntının doğmasında ciddi bir sorumluluğu da bulunan) medyamızın belirli kesimi, şimdi (her zaman olduğu gibi) politikacıları topa tutmaktadır. Asâ sorumlu tutulması gereken kesimleri ise dite" getirmemektedir. -Kimdir bu sorumlular?*

1-Çevreciliği istismar eden, her hayırlı işe ve yatırıma karşı çıkan (sayısı az, verdiği zarar büyük) kesimler: Yine, nükleer santrallere karşı yürütülen kampanyalarda, çevre amacından ziyade politik ve ideolojik saplantılara dayanmaktadır (Maalesef başarılı da olmuşlardır).

2-Mevcut Yargı Düzeni: Eğer, Danıştay ve idare mahkemeleri, bu konularda daha geniş perspektif sahibi olsalardı; ya da Türkiye'de gerçek anlamda demokrasi olup da, kararlar halkın temsilcileri tarafından verilebilseydi; bu sıkıntılar doğmazdı

3-Bürokrasi: 'Kaçma, karışma, çalışma " felsefesine uygun davranmışür. (1)

Akkuyu Nükleer Santrali İhalesi "sürecinde» nükleerci bir bilimadamından-akademisyenden çok farklı bir tutum (*) sergileyenlerden Prof. Dr. Osman Kemal Kadiroğlu da; *"EMO nükleer santrallere ideolojik nedenlerle karşıydı, şimdi sormak gerek ne yapacağız bizler? Bu kazığı atanlara yardım ederken hiç düşünmediniz mi diye sormayacak mıyız? Çok sevgili Başbakanımızın sindirim sistemine rahatsızlık veren enerji politikalarının bizleri rahat ettirecek politikalar olduğunu umanm seçimlerde hatırlayabiliriz..." diyor, (2)*

Oysa Ülkemizin bugün içinde bulunduğu enerji krizinin esas "suçlusunun"; enerji yönetimi krizi ve bizatihi Enerji Bakanlığı olduğunu EMO dışında "resini" olarak yüksek sesle dile getiren DPT Müsteşarı Akın İzmirlioğlu'na göre de açığın sebebi; Enerji Bakanlığadır... *"Karşı karşıya bulunulan enerji açığının nedeni Müsteşarlığımızca projelere onay verilmemesi değil, bugüne kadar müsteşarlığımızca onay verilmiş ve yapım kararı alınmış olan kamu ve özel kesim projelerinin uygulamaya geçirilmemesidir", "Su projeler için görüş ve tavsiyelerde bulduk İğdir projesinde yer ve kapasite" seçimi sakıncak Aliaga LNG ve Mağa Fuel-Oil projelerinde tarifeler yüksek Bu projelerin işletmeye gireceği 2003-2004 döneminde de yeterli enerji üretim kapasitesi oluşacağı için sonraki yıllara ertelensin dedik, Buna rağmen, hakanlık bugün aynı projeleri Müsteşarlığımızın görüşlerini dikkate atmadan, aynı şartlarla tekrar uygun görüşe gönderiyor*(3). DPT Müsteşarı İzmirlioğlu, Enerji Bakanlığında DPT'ne gelen eleştirileri de şöyle yanıtlıyor; "Ben, her projeyi imzalasam ve hemen gerçekleştirebileceğini varsayarsak, kullanmadığımız enerji için 7 milyar dolar ödeyemeyeceğimizi söyledim." (4)*

Benzer bir başka tespit, uzun yıllar TEK Genel Müdürlüğü yapmış ve halen Dünya Enerji Konseyi

Üyesi olan, enerji planlaması! konularında çalışmalarını sürdüren E Behçet Yücel tarafımdan da sıkça dile getiriliyor; "Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu enerji krizi iki nedene bağlıdır:

* Sağlıklı bir şekilde ve zamanında karar almada yaşanan sorunlar, yani karar alma krizi

* Enerji Bakanlığının "düzenleyici" rolünü yerine getirememesinden Heri gelen sorunlar.

Bu durumda, yatırımlar çok gecikmekte, önemli arzuların giderilmesi uzamakta, üretim yapan özel sektöre kendini güvende görmediğinden üretimini tam kapasite ile sürdürememekte. Ayrıca tüketici yeterince aydınlatılmadığı için ve yönetimlere güven duymadığı için önlemlerin uygulanmasına katılmamaktadır." f 5)

TEAŞ'IN BATIRIŞI...

Hazine Müsteşarlığı ve hatta TEAŞ Üst Düzey eski/yeni Bürokratları da benzer düşünceleri dile getirmektedirler. Şu anda maalesef Türkiye'nin çok sağlıklı ve gerçekçi bir enerji projeksiyonu, yatırım planı ve bunları kontrol-koordine edecek bir yapısı yoktu. Her lobi (nükleer» kömür, petrol, hidroelektrik, doğalgaz, rüzgar, mobil, vb.) kendi santrallerini, hesapsız-kitapsız-EZ-plansız-proğramsız bir biçimde Enerji Bakanlığı kanalıyla satmaya çalışmaktadır. DPT, Hazine Müsteşarlığı ve TEAŞ'a siyasi baskıyla ve/veya KHK gibi hukuki olmayan yollardan,, gerekirse bu kurumları by-pass ederek zorla kabul ettirmeye çalışılan pahalı, kirli, tehlikeli, fazla, yanlış birtakım yatırımlar ülkenin geleceğini ipotek altına almaktadır: Türkiye'nin enerji geleceği; tam bir keşmekeş, belirsizlik, yağma düzeni ve plansızlık içindedir. Hangi tip santralin nereye, ne zaman, kaçta, hangi yöntemle yapılacağı belirsiz olduğu için de; enerji iletimi alt yapısı ve bunlara dayalı sanayileşme politikalarımız da netleşürilememektedir. Bütün bunların üstüne bir de; özelleştirme, tahkimi, Yİ, YİD, Elektrik Piyasası Kanunu,, TEAŞ'ın tekrar bölünmesi, uluslararası siyasi etkilere bağımlı doğalgaz, petrol tercihleri gibi işin içinden çıkılmaz bir politika(sızlık) yumağı örülmüştür.

Bugüne kadar arkaplanda kaldığı için pek bilinmeyen, ama yaşanan krizde epeyce bir paya sahip bir başka ciddi "yanlışlıktan" ve "kötü yönetim"den die söz etmek gerekiyor. Kurumu»

işletmeyi, personeli, iş yapılıma tarzını ve sorunları çok iyi bilen, uzun yıllar TEK-TEAŞ'de görev yapmış birçok bilgili, idealist, dürüst üst düzey teknokrat-bürokrat; küstürülmüş, zaman zaman kıyılmış,, sürülmüştür. Hala özveriyle bu kurumlarda görev yapan, ülkenin kaynaklarını kollamaya çalışan birçok sağduyulu,, yurtsever teknokrat-bürokrat-mühendis-uzman sindirilmiş ve çaresiz durumda bırakılmıştır. Bunların yerine siyasilerin ve dolayısıyla firmaların baskılarına boyun eğmek zorunda bırakılan ve "iş" hiç bilmeyen; "akrabalar", "hemşehriler", " başka meslekten olanlar", "parti sempatanları", "komisyoncular"¹¹ enerji sistemimizi, mevcut santrallerimiz! İŞLETMEMİŞLERDİR. Mevcut santrallerimiz ve iletim-dağıtım hatlarımız adeta çalıştırılmamış, daha sonra da adeta peşkeş çeki l m işti r. Gerek! i ba kimi a r- iyi leşti rımler zamanında yapılmamış, yenilenebilir enerji kaynaklarını n, mevcut-yen i yatı n ml a rı n önü tıkanarak, hep nükleer santral ön plana çıkarılmıştır.

Akkuyu Nükleer Santral İhalesi sürecinde, belli bir nükleer santral firmasına göre hazırlanan şartnameyi onaylamadıkları. İçsın; son 3 yılda», 2 Nükleer Santraller Daire Başkanı görevden alınmıştır. Kömür diye TEAŞ'ne satmaya çalıştıkları taşı {bu taşı satmaya çalışan firmanın sahibi de, Enerji Bakanı ile aynı partiden) satın almadığı için bürokratını görevden alan bir Enerji Bakanlığı Müsteşarı, daha sonra firmaya danışman oluyorsa, bu ülkede enerji krizi yeni yatırımlarla da çözülemez,. Bir başka örnek, yalnızca 2 ünitesi 600 milyon dolara mail olmuş olan bir termik santralimizi, 4 ünitesiyle birlikte 150 milyon dolara özelleştirilmesi için onay veren eski - Daire Başkanlarından birisi, kurumdan ayrıldıktan sonra bu santrale genel! müdür olmuştur. Bir zamanlar Enerji Bakanlığı-TEK-TEAŞ'de üst düzey teknokrat-bürokrat olarak görev yapan bazı kişilerin, hangi koşullarla santral anlaşmalarına imza attıkları ve kummlarından* ayrıldıktan sonra, imza!adıkları projeleri yapan firmalarda görev alıp/almadıkları nce le ni rse » çok ilginç başka "tesadüflerle" karşılaşılabacaktır.

Bankalar ve bürokratlar ilişkisindeki benzer bazı "tesadüfler", ATÖ Başkanı. Sinan Aygün tarafından

20 Kasım 2000 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Bankalardan sonra sıra; enerji sektörüne ve buradaki işadami-bürokrat-siyasetçi sacayağına gelmelidir. Nasıl ki, "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Ost Kurulu", son bir yıldır ciddi bir çalışma yürütmüş ve bankalardaki kaçakları, usulsüzlükleri bir bir açığa çıkarmaya başlamışsa,, benzer bir denetim yapısını da enerji sektörü için oluşturmak kaçınılmazdır. Çünkü daha önce bitmiş, yeni başlamış ve şu anda ihale edilen onlarca tip santral sözleşmeleri incelenecek olursa, devletimiz belki de batık bankalardan daha büyük bir yükün altına sokulmuştur., Keza basına da sızan buna benzer eleştirileri ve tespitleri Dünya Bankası Enerji Misyonu defalarca yapmış, hatta "TEAŞ'ın batmış" olduğunu 17 Aralık 1999 tarihli "resmî" bir raporla Enerji Bakanlığına bildirmiştir (6). Bu kurumlan, politikacıların ve firmaların elinden kurtar(a)madıkça, bu sorunlar daha da büyük sorunlar doğurmaya devamı edecektir.

Mevcut hidrolik ve termik, santralleri işletmekte bile yetersiz, ve çaresiz kalan Enerji Bakanlığı (Keban, Karakaya ve Atatürk Barajlarının su seviyesinin çok düşük olduğu,, termik santrallerin bakımlarının yapılması nedeniyle krizin oluştuğu gerekçelerinin ardına sığınarak,, bunların neden bu hale getirildiğinin sebebini açıklamadan ve hesabını vermeden); sadece ihaleye çıkan, müteahhitlere, firmalara arpalık olma görevi yapan "Yatırım Bakanlığı" haline getirilmek isteniyor: Sorun çok net olarak ortadadır ve gelinen nokta; bizleri kamuoyunun önünde bir kez daha "maalesef haklı çıkarmıştır.

.. Yıllardır nükleer enerjiye karşı savunduğumuz diğer tüm haklı düşüncelerimizi/savlarımızı bir yana bıraksak bile, yalnızca "ekonomik" olmadığı için bile nükleer santral yapılmasına karşı çıkmıştık. Bu argüman,, sonunda devlet tarafından da "resmen" kabul edilmiş oldu. Yine genel ülke yönetim (sizlik) krizinden kaynaklı olarak,, yıllarca borç batağına/batırılmış olan Türkiye'nin en azından daha fazla borçlanıp, altından kalkamayacağı tehlikeli bir başka serüvene daha girmesi önlenmiş oldu. Bunu yıllardır her platformda dile getiren EMO'nu dikkate almayanlar, DPT ve Hazine Müsteşarlığının gidişatı görmesi ve engellemesiyle sonunda nihayet

anlayabildiler. Bunun çok riskli, pahalı ve altından kalkılamayacak, "yanlış" bir yatırım olduğunu; bir de Dünya Bankası ve Avrupa Birliği "resmen" belirtince, Başbakan Bülent Ecevit bile "içine sindiremedi". Hatta bu projeyi en çok savunan ANAP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı! Mesut Yılmaz da, nükleer santrallerin maliyetlerinin eskiye oranla çok arttığını, pahalı bir enerji türü olduğunu açıklamak zorunda kaldı. Böylelikle 35 yıldır yatıp-kalkıp Türkiye için nükleer santrallerin; "olmazsa olmaz", "tek ve zorunlu", "en ucuz ve ekonomik" bir seçenek olduğunu söyleyenlerin "mumlan" söndü, -

Artık bugüne kadar enerji planlamalarında hiç ciddiye alınmayan rüzgar; güneş, jeotermal, biomas, küçük hidroelektrik santralleri vb. alternatif enerji kaynakları kullanılmaya çalışılmaktadır: Enerji verimliliği, tasarrufu, etkinliği üzerine somut gelişmeler yaşanmaktadır. Kayıp ve kaçakların üzerine gidilmektedir. Mevcut enerji alt yapısının ve kaynakların iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için çabalar sarfedilmeye başlanmıştır. Bunlar, yıllar önce ve sürekli yapılması gereken, ama bir türlü yapılmayan "asli" işlerdi zaten. Ama bugün gelinen noktada, bütün bunların yapılmaya başlanması bile, ülke ve kendi yenilenebilir kaynaklarımız açısından sevindirici ve umut verici gelişmelerdir.

BİZİM YOZER-GEZER (MOBİL) SANTRALLER YÜZMEYİ VE GEZMEYİ BİLMİYORLAR...

Yapılan iyi ve doğru çabaların yanısıra, bir yanlıştan kaçarken bir başka yanlış yapıma durumuna da sıkça rastlanmaktadır. Ancak **Hiç Bir Zamanı İki Yanlış Bir Doğru Yapmaz.** Nükleerden kaçarken, başka bir yanlış düşüme memelidir. Mevcut enerji krizi bahane edilerek, apar topar mobil (yüzergezer) santraller adı altında hem çevreyi çok kirletecek olan hem de çok pahalı olan yeni enerji yatırımları; pazarlanmakta ve tezgahlanmaktadır. ÇED uygulanmadan, ihalesiz, davet yöntemiyle gerçekleştirilmeye çalışılan bu santrallerin kurulması bu güne kadar yapılan yanlışlara bir yenisini ekleyecektir:

Bugüne kadar işletmeye geçen, ihalesi gerçekleşen ve 12 Ekim 2000'dle en son ihalesi yapılan "gezer" santrallere verilen teklifler şöyledir:

Santral	isletecek Firma	Kumlu Gücü (M W)	Artırım Gücü(MW)	Teklif Fiyatı, f cent/kwfa)
Hakkari	Aksa Enerji	10	20	14.85
İdil	İdil Enerji	10	20	1.0.98
Silopi	Karadeniz Enerji	35	25	10.25
Van	Ener Power	20	20	8.90
Esenboğa	Aksa Enerji	40	?	6,59
Siirt	Koni İnşaat	20	?	6.57
İsparta	İçtaş-Mobil Enerji	20	?	6.59
Mardin	Rasa	20	?	6.49
Kırıkkale	Gama-Barmek	1.30	?	4.94
Cide	Cengiz Enerji	100	?	5.09
Finike	Aksa Enerji	100	?	5.28
Batman	Antalya Gbirliġt Alke	100	?	4.85

26 Ekim 2000 tarihli Resmi Gazete'de; Anayasa Mahkemesi'nin mobil santrallerle ilgili KHK'nin iptali kararı yer alırken, TEAŞ yangından mal kaçırır gibi aynı günkü Resmi Gazete'de 5 adet "yüzer" (TrabzonAbmra, Trabzon/Çarşıbaşı, Ordu/Ünye ve

Giresun/Bulancak, Mersin/Akkuyü) santrallerin, ihale duyurusunu yaparak, bu santralleri iptal kararından kurtarmaya çalıştı. Bu yüzer santrallere verilen en düşük, teklifler ise şöyle;

Santral	İşletecek. Firma	Kumlu Gücü (MW)	Teklif (cent/kwfa)
Yomra	Nurol İnşaat -Mural Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Çarşıbaşı	Nurol İnşaat.-Nurol Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Bulancak	Nurol. İnşaat-Nurol Enerji-Ener Enerji	100	7,031
Ünye	Nurol İnşaat-Nuroİ Enerji-Ener Enerji	100	7.031
Akkuyu	Karadeniz Enerji	13	0

Bu "mobillier" aklı bir çok soru işaretini de beraberinde getiriyor... İhalesiz, firmaların istediği layık fiyattan¹¹ (14,85 cent ile 4.85 cent fiyat aralığında -tam 3 katı fark ile-),, sabit fiyat garantisile,, hem de hiçbir çevre mevzuatına uymadan en kotu fuel-oil yakıtını kullanarak (belki de, İran ve İrak'tan gelen ucuz ve kaçak yakıt ku Hanı larak), özel ATV vergi indirimi nden faydalandırılarak, Hazine ve DPT onayı alınmadan, me ve ut ü retim/d ağıtım planlama l a rında yer almadığı halde yapılmaktadırlar. Bu santraller;; sökülüp taşınabilen yüzer/gezer olmalarına karşın, yeni kapasite artırımları ile bu özelliklerinden uzaklaştırılıp kalıcı ihale getirilerek mevcut yasal denetleme, onay ve mev.u.a.tlar hiçe sayılarak alelacele kurulmaktadır.,

Dünyada sorunlu bölgelerdeki toplam 5-10 MW'lık kısa süreli elektrik enerjisi gereksinimlerinin karşılanması amacıyla kullanılan gezer santrallerin ünite gücü 1-5 MW arasında değişirken», ülkemizdeki örneklerinde 10 MW'tan başlayarak Kırıkkale'de kurulacağı gibi 130 MW'a kadar çıkarılmıştır. Son olarak ihaleye çıkılan ve ülkemiz sahillerini çöplüğe çevirme girişimi olarak sayılabilecek; deniz, içine sabitlenerek çalıştırılacak olan yüzer santrallerin yapımı ile elektrik enerji planlama(ma)si günübirlik çözümlere bırakılmış olmaktadır ayrıca.,

Bu tip santral lannın çevreye vereceği zararların ve çalıştırılmaları için verilmesi gereken ödümler üzerinde dikkatlice durulması gerekmektedir. Bu santrallann savaş,, doğal yıkımlar v.b. nedenlerle

kullanıma sunulduğu ve özellikle yüzer santrallerin bugüne kadar kullanılmış olduğu ülkelere bakıldığında, demokrasinin ve hukuk sisteminin yerleşmemiş olduğu "ada ülkeler" olduğu ve işletmecilerinin de "çevre" gibi "önemsiz:" sorunlarla uğraşmayı sevmedikleri ortaya çıkacaktır. Başta çevreden sorumlu Çevre, toplum güvenliği ve emniyetinden sorumlu İçişleri Bakanlıkları; çevre ve toplum sağlığı adına önemli sorumluluklar üstlenmeleri gerekirken, bu makamlar, topu. taca atarak ye rel yönetici ler in oyna ma s m n ı istemektedirler. Bu durumda gerek gezer ve gerekse yüzer olarak adlandırılan mobil santrallerin işletimi aşamasında çevreye bırakacağı atık gazlar, gürültü vs etkilerini denetimlinin; yürütme adına yerel yöneticiler (vali, kaymakam, belediye başkanı) tarafından yapılması gerekmektedir. Ancak,, ilk gezer santrallann kurulmuş olduğu Van, Hakkari v.b. illerimizde bu denetimlerin yerel yönetimlerce yapılmadığı görülmektedir.

Prof. Dr. Mustafa Özcın Ültanır'a göre de; *"Elektrik darboğazındayız diye, ülkemize pek çok dizel jeneratör ithal ediliyor. Yarın jeneratör çöplüğü olabiliriz. TEAS, yüzer-gezer santraller hem de 100 MWlık fuel oil santralleri için ihalesiz yaptırma yetkisiyle donatılıyor. Üstelik, petrol fiyatları bütçede öngörülenin iki katım aşmışken. İzin verilse, en çok altı ayda kurulabilecek rüzgâr santralleri projelerimiz var. Önü açılırsa, Türkiye iki yıl içerisinde birkaç hin MW rüzgâr santrali kurabilin, Ayrıca, birkaç bin kişinin çatışacağı rüzgâr türbinleri imalat ve inşaat sanayi gibi iş alanı da yaratabilir"* (7). En kötü olasılıkla bunların her birinin üreteceği 10-130 MW elektrik enerjisi; yine ithal yolla hem de daha ucuzla kolayca sağlanabilir. Nasıl olsa yüzer-gezer santrallerin kullanacağı petrolü¹ de ithal ediyoruz, santrallerin kendisini de.,.Ayrıca evlerde-işyerlerinde kullanımda olan kon va nsiyon el ba lastlan,, yen i enerji verimi i elektronik balastlarla ve/ya ampulleri kompakt ampullerle değiştirmekle; 1500MW gücünde bir nükleer santralden ve ihalesine çıkılan mobil santrallerden elde edilecek olan elektriğin yaklaşık 2 katından daha fazla bir elektriği tasarruf edebileceğiz. Hem de hemen, en ucuzla, uzun süreli ve en temiz olarak.....

TEMİZ TOPLUM TEMİZ ENERJİ...

Türkiye, 200011 yıllan geride bırakırken temel bir yol ayrımına gelmiştir. Ekonomik istikrar programının ve sivil toplum kuruluşlarının nükleer santrali tercih etmemelerinden dolayı; enerji politikaları anlamında yeni bir dönüm noktasını ve doğru tercih fırsatını yakalamıştır., Önemli olan bu fırsatı; hem doğa ve çevrenin hem ülke insanının, gelecek nesillerin lehine kullanmaktır. Tüm resmi ve sivil kuruluşlar, yurttaşlar olarak, birlikte bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmeliyiz.,

Öncelikle artık şu çok iyi bilinmeli ve hesaba katılmalıdır ki; yurttaşların istemediği-karşı çıktığı, kendilerini doğrudan/dolayfi ' olumsuz etkileyecek olan hiçbir yatırım gerçekleşemez., Bunun örnekleri; Aliağa, Bergama, Akkuyu, Firtına Deresi, Iısu ve diğer yerlerde yaşanmıştır. Artık başta Ulusal Enerji Politikaları olmak üzere, biz yurttaşları doğrudan ilgilendiren ve etkileyen tercihlerde söz sahibi olmak ve alınacak kararlarda yer almak istiyoruz. Enerji-Çevre-Orman-Sanayi-Tuizm Bakanlıklarının ve ilgili "resmi" kuruluşların yanışım; başta TMMOB-EMO, Üniversiteler, Çevre Dernekleri, yerel yöneticiler ve diğer tüm STKların temsilcilerinin yer aldığı çok geniş tabanlı bir "Ulusal Enerji Konseyi" acilen oluşturulmalıdır. Kapalı kapılar ardında yalnızca "resmî" karar vericilerin ve firma temsilcilerinin yer aldığı, ancak gerçekleşmesi artık mümkün olmayan planlamalar, yatırımlar, tercihler yerine; tüm ülkede yaşayanların! ortak irade ve kabullerine göre daha doğru, uygun, sağlıklı, çevreyle uyumlu, temiz, küçük, ucuz enerji teknolojileri hayata geçirilmelidir.

KAYNAKLAR

- 1) Enerji krizinin sorumluları, Dr.Burhan Özfatura, Dünya Gazetesi, 27.09.2000
- 2) Olan oldu halimize, Prof. Dr., Osman Kemal Kacıroğlu, 27..09.2000, Bilkent Enerji üstesine gönderdiği mesaj
- 3} Yine enerji kavgası. Hürriyet Gazetesi» 10,10.2:000⁸
- 4) Enerjide "ördek" polemliği., Milliyet Gazetesi, 27,8.2000
- 5) Elektrik sisteminizin son durumu» F. Behçet Yücel,, Dünya Gazetesi» 11,10.2000
- 6) TEAŞ batıyor,, Enerji Aylık Haber ye Araştırma Dergisi,, Ocak 2000
- 7) Rüzgâr enerjisinin geleceği» Prof. Dr. Mustafa Özcın Ültanır, Dünya Gazetesi, 19.10.2000

(*) İlgilisine ve meraklısına not: Nükleer bilimadamlann "halet-i nihiyeleri"nin anlatılmaya çalışıldığı "Nükleer muhterisler" başlıklı uzunca bir yazımız,, Birikim Dergisftiin Ekim 2000 sayısında yayınlanmıştır.